

NATURVÄRDE SINVENTERING

INVALLNING VÄSTER OM HELGE Å

2021-11-23

NATURVÄRDESINVENTERING

Invallning väster om Helge å

KUND

Kristianstad kommun

KONSULT

WSP Environmental Sverige

Box 714
251 07 Helsingborg
Besök: Bredgatan 7
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

KONTAKTPERSONER

Mathias Öster
010 – 722 54 24
mathias.oster@wsp.com

Christian Björnsson
christian.bjornsson@kristianstad.se

UPPDRAGSNAMN
Naturvärdesinventering
invallning väster om Helge å

UPPDRAGSNUMMER
10321215

FÖRFATTARE
Hanna Bengtsson, Simon
Selberg och Mathias Öster

DATUM
2021-11-23

ÄNDRINGSDATUM

Granskad av
Mathias Öster

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering av invallning väster om Helge å, Kristianstad kommun, Skåne län.

Följande personer har medverkat:

Hanna Bengtsson (Ms Biologi) – Förstudie, inventering, bedömningar och rapportering

Simon Selberg (Ms Ekologi) – Förstudie, inventering, bedömningar och rapportering

Mathias Öster (Fil Dr. Växtekologi) – Inventering, kvalitetsgranskning

Omslagsbild: översiktsbild av en vassyta inom inventeringsområdet.

Samtliga foton i rapporten är tagna av WSP om inte annat anges.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	METODIK OCH OMFATTNING	5
1.2	OMRÅDESBESKRIVNING	6
2	FÖRUTSÄTTNINGAR	6
2.1	SKYDDADE OMRÅDEN	6
2.1.1	Riksintressen	6
2.1.2	Natura 2000-områden	7
2.1.3	Naturresevat	7
2.2	KOMMUNALA STÄLLNINGSTAGANDEN	8
2.3	TIDIGARE INVENTERINGAR	9
2.4	REGISTRERADE NATURVÄRDEN	12
2.5	TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER	13
2.6	TIDIGARE INRAPPORTERADE VÄRDEFULLA TRÄD	17
2.7	TIDIGARE INRAPPORTERADE INVASIVA ARTER	17
3	RESULTAT	19
3.1	NATURVÄRDESOBJEKT	19
3.2	FYND AV NATURVÅRDSARTER	34
3.3	BIOTOPSKYDDADE OBJEKT	34
3.4	VÄRDEFULLA TRÄD	36
3.5	INVASIVA ARTER	40
4	BEDÖMNINGAR	42
4.1	SÄRSKILT SKYDDSVÄRDA TRÄD	43
4.2	NATURVÅRDSARTER	43
4.3	INVASIVA ARTER	44
4.4	SAMLAD BEDÖMNING	45
5	REFERENSER	46

Bilagor

1. Metodik NVI

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Kristianstad kommun utfört en naturvärdesinventering av invallningen väster om Helge Å, Kristianstad kommun, Skåne län. En fältinventering genomfördes den 17 juni och den 20 augusti av Mathias Öster, Hanna Bengtsson och Simon Selberg. Rapporten har granskats av Mathias Öster.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Identifierade områden och sammanställning av befintlig information redovisas i rapporten.

Denna rapport innehåller bedömningar och rekommendationer ur naturhänseende. Det är viktigt att poängtera att naturvärdesbedömningen inte är några ställningstaganden av inventeringsområdets lämplighet för en exploatering.

1.1 METODIK OCH OMFATTNING

Inventeringen har utgått från metoden beskriven i SIS standard (SIS 199000:2014a och b) och har utförts med följande tillägg: naturvärdesklass 4, generellt biotopskydd, detaljerad redovisning av artförekomst samt fördjupad inventering av invasiva arter.

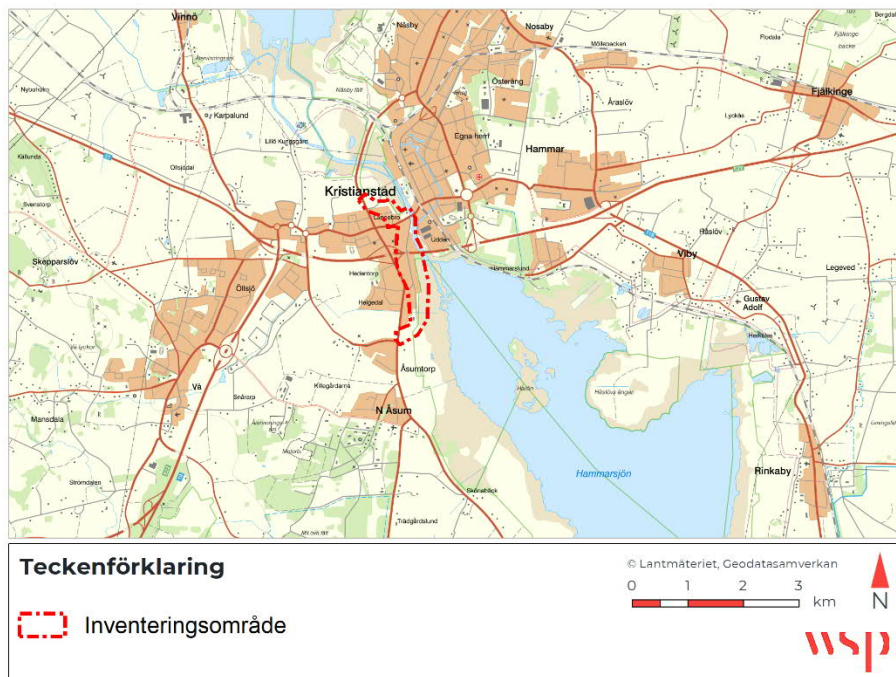
Naturinventeringen och naturvärdesbedömningen omfattade:

- Inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, rödlistade arter, naturreservat, nyckelbiotoper, m.m. Denna information har bland annat hämtats in från Länsstyrelsen i Skåne län, Kristianstads kommun, ArtDatabanken och Skogsstyrelsen.
- En naturvärdesinventering i fält på detaljnivå medel (genomförd den 17 juni och den 20 augusti 2021). Inventeringen inkluderade systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering av områden med avseende på naturvärden som identifierats vid fältbesöket.
- Inventeringen av invasiva arter inkluderade arter upptagna på EU:s förteckning över invasiva främmande arter (EU-förordning nr 1143/2014). Även parkslide och jätteslide inkluderades. Övriga arter, så som vresros, blomsterlupin, kanadensiskt gullris, noterades vid upptäckt. Dock optimerades inte inventeringsperioden till de övriga arterna, vilket gör att vissa förekomster kan ha missats.

Metodiken som använts beskrivs mer ingående i Bilaga 1.

1.2 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet är på ca 110 ha och utgörs av ruderatmark, svämskog och en bit av Helge å i nordöst. Söderut fortsätter området utmed ån med svämskogar och alsumpskogar, samt ett stort vassbälte utmed Hammarsjön. Längst i söder finns främst åker- och ängsmark med mindre trädgångar. En stor del av hela inventeringsområdet är bostäder och industriområde. Områdets placering visas i Figur 1.

Figur 1. Översiktsskarta över inventeringsområdets position i Kristianstad med omnejd.

2 FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 SKYDDADE OMRÅDEN

2.1.1 Riksintressen

Inventeringsområdet omfattas av ett riksintresse för friluftsliv, Araslövssjön-Hammarsjön-Helge å. Området beskrivs ha särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur och kulturmiljöer, främst relaterat till exempelvis tilltalande landskapsbild, omväxling och artrikedom.

Inventeringsområdet omfattas även av ett riksintresse för naturvård, Helgeåns nedre lopp (med Araslövssjön och Hammarsjön). Området beskrivs ha rika naturvärden från naturtyper som naturbetesmarker, slätterängar, strandängar och våtmarker. Helge å beskrivs ha en mycket

artrik fiskfauna. Hela området beskrivs ha höga botaniska och ornitologiska värden. Riksintressena visas i Figur 2.

2.1.2 Natura 2000-områden

Samma område som täcks av tidigare beskrivna riksintresse täcks även av två Natura 2000-områden, Hammarsjön enligt Art- och habitatdirektivet samt Hammarsjöområdet enligt Fågeldirektivet. Områdena visas i Figur 2.

Fågeldirektivet (SPA), Hammarsjöområdet (SE0420145)

Hammarsjön och dess närområde är framför allt viktigt för häckande och rastande våtmarksfåglar. Det gäller såväl större arter och artgrupper som svanar, gäss, änder och vadarfåglar, som småfåglar (tättingar) som i stora antal häckar också utnyttjar området för födosök under flyttningen. Strandskogarna och strandsnåren är viktiga födosöksmiljöer för flera arter häckande och övervintrande hackspettar. Slutligen är området ett viktigt födosöksområde hela året för många rovfågelarter (Länsstyrelsen Skåne, 2016).

Art- och habitatdirektivet (SCI/SAC), Hammarsjön (SE0420309)

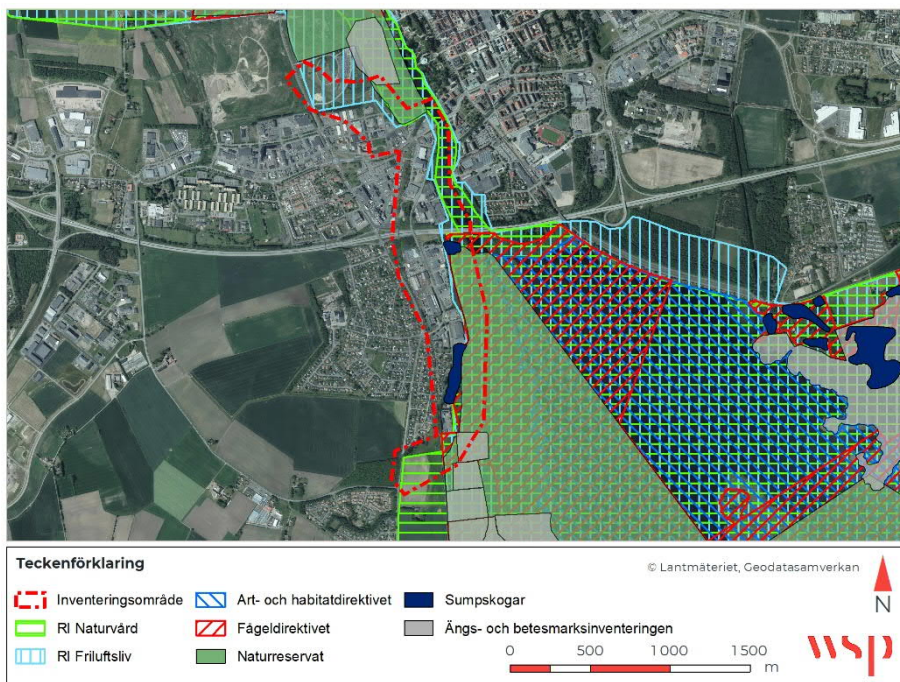
Enligt Art- och habitatdirektivet (SCI/SAC) är Hammarsjön utpekad för de skyddsvärda arterna lax (i sötvatten), sjönajas och utter. Hammarsjön är en av Sveriges värdefullaste fågelsjöar och en av landets främsta lokaler för sump- och vattenväxter. Här finns landets enda förekomst av sjönajas (*Najas flexilis*). Kännetecknen för området är en slättsjö, som är den största i nedre Helge åsvattensystem. I sjön växlar leriga botten med utbredda fasta sandbotten. Sjön har en ganska omfattande vassvegetation som domineras av bladvass i kanterna. Sommartid täcker gul och vit näckros stora ytor i norr (Länsstyrelsen Skåne, 2018). Natura 2000-områdets gräns går strax utanför inventeringsområdet.

2.1.3 Naturreservat

I inventeringsområdets norra utkant ligger naturreservatet Årummet. Syftet med reservatet beskrivs bland annat för att bevara en mosaik av olika våtmarksmiljöer med växt- och djurarter som är beroende av sådana naturtyper (Kristianstad kommun, 2011). De botaniska och ornitologiska värdena beskrivs som höga, med flera rödlistade- och direktivarter. Reservatet beskrivs också som en naturlig länk mellan Natura 2000-området Hammarsjöområdet och det längre uppströms belägna Natura 2000-området Aralövssjöområdet (Kristianstad kommun, 2011).

Utmed hela inventeringsområdet som gränsar till Hammarsjön finns naturreservatet Åsums ängar och Åsumallet (Kristianstad kommun, 2011). Naturreservatet omfattar både en del av sjön samt strandängar på sjöns västra sida. Syftet med naturreservat är att bevara biologisk mångfald, vårda

och bevara värdefulla naturmiljöer såsom odlingslandskap (Kristianstad kommun, 2011). Naturreservaten visas i Figur 2.

Figur 2. Karta över inventeringsområdet med skyddade områden och andra områden av ekologiskt intresse.

2.2 KOMMUNALA STÄLLNINGSTAGANDEN

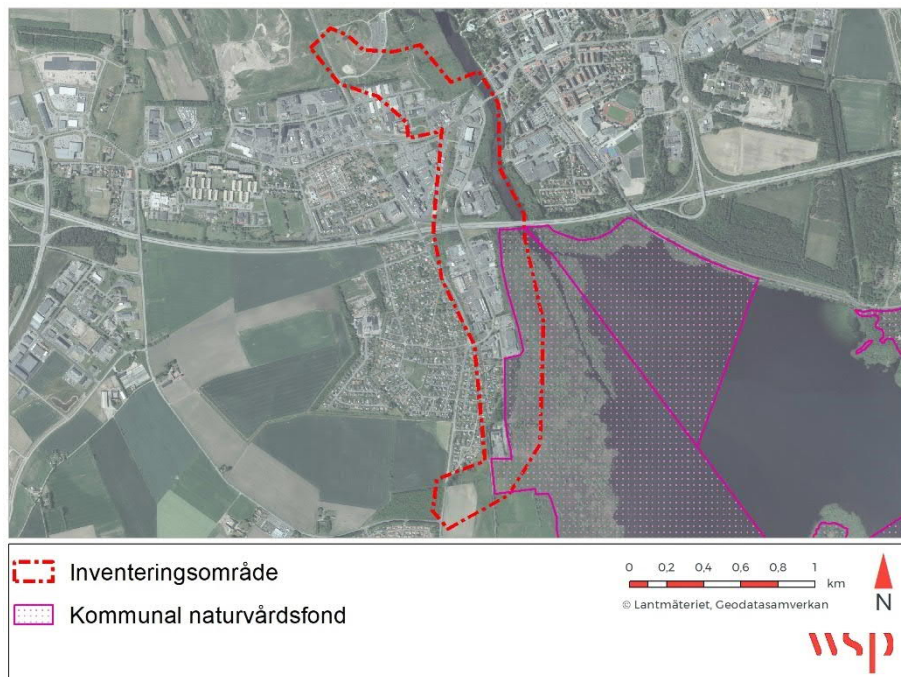
Kristianstads kommun har genom beslut i kommunstyrelsen inrättat en kommunal naturvårdsfond. Naturvårdsfonden bildades år 1996 och har uppdaterats genom nya beslut år 2006 och 2016. Beslutet innebär att kommunägda markområden med höga naturvärden flyttats över från markreserven till naturvårdsfonden och undantas från exploatering. Den mark som ingår i naturvårdsfonden ska enbart skötas med inriktning på de förekommande natur- och rekreationsvärdena.

De områden som ingår i fonden omfattas i vissa fall även av externa bestämmelser, som naturreservat, Natura 2000 eller riksintresse för natur/friluftsliv med mera.

I samband med bildandet av Naturvårdsfonden upprättades en separat skötselorganisation som bland annat ansvarar för drift och skötsel av markerna som ingår i fonden. Totalt ingår cirka 1500 ha i den kommunala naturvårdsfonden.

Delar av de södra delarna av inventeringsområdet ingår i Naturvårdsfonden (se Figur 3).

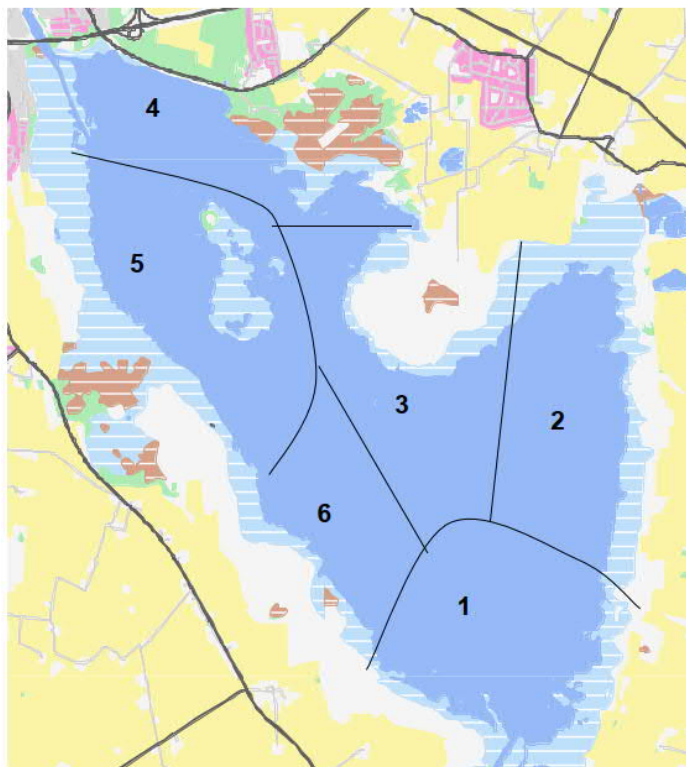

Figur 3. Kristianstad kommuns kommunala naturvårdsfond.

2.3 TIDIGARE INVENTERINGAR

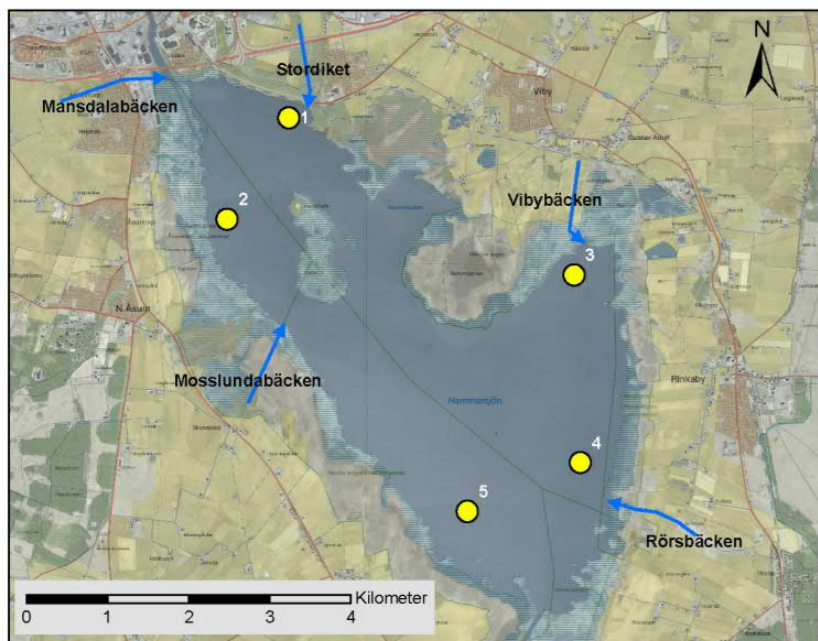
I inventeringsområdet finns två ytor inventerade i Ängs- och betesmarksinventeringen. Ytan i norr beskrivs som ej aktuell. Ytan i söder beskrivs ha bra hävd. Utöver dessa ligger en rad med fler ytor söder om inventeringsområdet. Vissa beskrivs ha bra hävd, vissa beskrivs som ej aktuella.

Flera inventeringar har gjorts över Hammarsjön. En av dessa är *Hammarsjöns häckande fåglar, Inventering 2017 och utveckling sedan 1956*. I denna inventering är Hammarsjön uppdelad i sex delområden, varav delområde 4 och 5 är i nära anslutning till naturvärdesinventeringens inventeringsområde (Figur 4). I delområde 4 noterades två häckande par brun kärrhök och två individer skäggdopping. I delområde 5 noterades två till tre häckande par brun kärrhök och en individ av knölsvan (Olsson, P. 2017).

Figur 4. Bild från rapporten Hammarsjöns häckande fåglar, Inventering 2017 och utveckling sedan 1956, som visar inventeringens delområden.

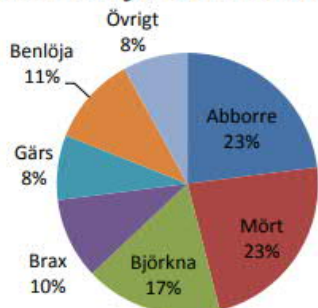
2018 utfördes en bottenfaunainventering av Hammarsjön där provtagningspunkt 2 är i nära anslutning till naturvärdesinventeringens inventeringsområde (Figur 5). Botten kring denna punkt bestod av en blandning av grus och småsten samt lera och mycket organiskt material. Vegetationen dominerades av näckrosor. (Stenberg och Åbjörnsson, 2018). 21 taxa hittades vid punkt 2. Taxa som förekom vid denna punkt var märilkräfta, sötvattensgråsugga, dagslända, skivrörsnattsländor, husmasknattsländor, större rödögonflickslända, kläckt trollslända, andmatsmott, fjädermygga, flat kamgälsnäcka, remskivsnäcka, oval dammsnäcka, ärtmussla, spetsig målarmussla, fåborstmaskar, plattmask, rundmask, ringmask, två taxa av broskigel och sötvattenspolyp. (Stenberg och Åbjörnsson, 2018).

Figur 5. Bild från rapporten Hammarsjön - bottenfauna 2018, som visar provtagningspunkterna som ingick i inventeringen. Provtagningspunkt 2 berör naturvärdesinventeringens inventeringsområde.

2010 utfördes provfiske i Hammarsjön som presenterats i en rapport (Dahl, J. 2011). Tolv fiskarter fångades i sjön. Resultatet visade på att de dominerande arterna i Hammarsjön var abborre, mört, björkna och brax. Biomassan av dessa arter utgjorde 79 % av biomassan i sjön. Det fanns även en stor andel benlöja. Övriga arter som fångades var faren, gers, gädda, gös, sandkrypare, sarv och sutare (Dahl, J. 2011). Andelen dominerande arter visas i Figur 6.

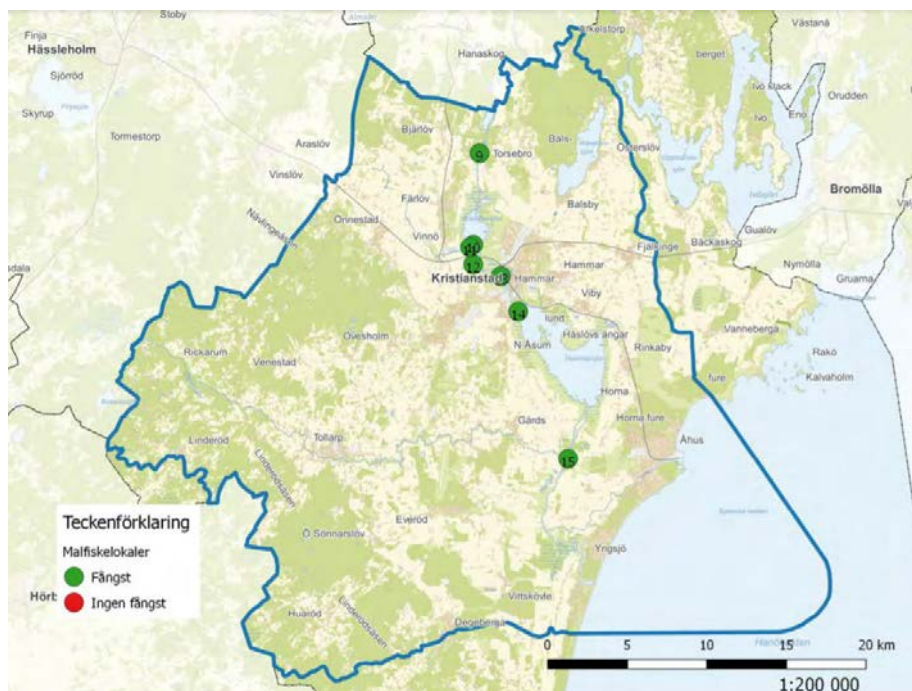
Hammarsjön Biomassa/nät

Figur 6. Bild tagen från rapporten Provfiske i Hammarsjön och Araslövssjön 2010. figuren visar andelen (%) av de dominerande fiskarterna i provfisket i Hammarsjön 2010 med avseende på biomassa per nät.

År 2018 utförde WSP en naturvärdesinventering vid brofästet till väg E22, vilket är ungefär i mitten av denna naturvärdesinventerings inventeringsområde. Bland annat utfördes här en musselinventering som visade på riklig förekomst av musslor i ån, med ett genomsnitt på 44,8 musslor/m² (Lindstein, 2018). De arter man fann var flat dammussla, tjockskalig målarmussla, spetsig målarmussla och äkta målarmussla.

Årligen utförs även provfiske efter mal i Helge å, där två av provfiskepunkterna är intill inventeringsområdet (punkterna 13 och 14 i Figur 6) (Jezek, A. 2017). Senaste rapporten för provfisket är från 2017. Under detta år fångades vid punkt 13 totalt 14 st malar. Sex övriga arter fångades vid lokalen (abborre, björkna, gärs, mört, sandkrypare och ål). Vid punkt 14 fångades åtta malar. Åtta andra arter fångades vid lokalen (abborre, björkna, braxen, gädda, gärs, mört, sandkrypare och ål) (Jezek, A. 2017). Mal förekommer även i Hammarsjön där den troligtvis födosöker och i de västra delarna av sjön, i närheten av punkt 14, finns även habitat som kan fungera som lek och uppväxtområde (Andreas Jezek, skriftlig kommunikation).

Figur 7. Bild tagen ur rapporten *Provfiske efter mal i Helge å 2017*. Kartan visar provfiskelokalernas geografiska placeringar i Helge å. Lokaler med malfångst illustreras med en grön markering och lokaler utan malfångst med röd markering.

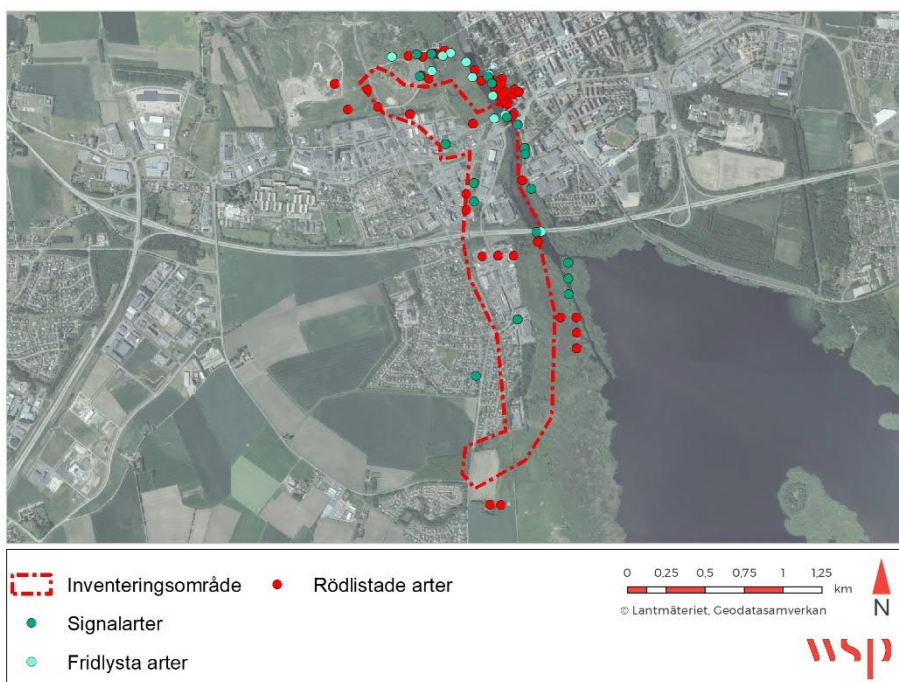
2.4 REGISTRERADE NATURVÄRDEN

I inventeringsområdet ligger två sumpskogar (Figur 2). Båda beskrivs som strandskogar vid sjö med dominerade ask och al.

2.5 TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. För mer information om naturvårdsarter, se Bilaga 1.

En sökning av naturvårdsarter genomfördes i Artportalen 2021-10-11 för rapporteringsperioden 2000-2021. Den stora majoriteten av fynden är fågelarter. Detta ter sig inte orimligt då området beskrivs som mycket fågelrikt och frekvent besöks av fågelskådare. Som exempel är det känt att havsörn och fiskgjuse häckar söder om inventeringsområdet, vid Hammarsjön. Fiskgjusen har en känd häckningsplats så pass nära (200-300 m) från inventeringsområdet att det behöver tas i beaktande inför eventuella framtida bulleralstrande arbeten. Även pungmes (rödlistad som CR) har känd häckning nära inventeringsområdet, längre norrut mot Naturum. De rapporterade arterna visas i Figur 8. Samtliga arter exklusive fågelarter presenteras i Tabell 1. De fågelarter som i artportalen uppges som häckande eller befinna sig i lämplig biotop under häckningstid inom 200 meter från inventeringsområdet visas i Figur 9 och Tabell 2.

Figur 8. Karta över i Artportalen rapporterade fynd av naturvårdsarter inom 200 m från inventeringsområdet.

Tabell 1. Från Artportalen rapporterade naturvårdsarter exkl. fåglar inom 200 meter från inventeringsområdet. Arter som rapporterats inom inventeringsområdet markeras med asterisk*.

Artgrupp	Art	Antal obs.	Rödlistestatus	Skyddsstatus
Kärlväxter	Ask*	2	EN	
Insekter	Boktigerfluga	1	NT	
Kärlväxter	Etternässla	1	NT	
Kärlväxter	Gullklöver*	1	NT	
Kärlväxter	Gullstånds*	8	VU	
Däggdjur	Iller	1		F (8 §)
Kärlväxter	Korskovall	1	NT	
Kärlväxter	Kösa*	1	NT	
Fiskar	Mal*	19	NT	
Insekter	Mosshumla	1	NT	
Kärlväxter	Naverlön	1	CR	
Kärlväxter	Pilblad*	7	NT	
Kärlväxter	Rosenlök	10	NT	F (8 §)
Kärlväxter	Sanddådra*	2	VU	
Kärlväxter	Sandtimotej*	3	VU	
Insekter	Stortapetsarbi	1	NT	
Musslor	Tjockskalig målarmussla*	1	EN	F (8 §)
Däggdjur	Utter*	35	NT	F (8 §)
Kärlväxter	Vanlig skogsalm*	1	CR	
Kräldjur	Vanlig snok	1		F (8 §)
Kärlväxter	Vanlig åkerrättika	1	VU	
Däggdjur	Vattenfladdermus*	1		F (8 §)
Kärlväxter	Vildris	1	VU	

Figur 9. Karta över i Artportalen rapporterade fynd av häckande fåglar inom 200 m från inventeringsområdet.

Tabell 2. I Artportalen rapporterade fynd av häckande fåglar inom 200 m från inventeringsområdet. Arter som rapporterats inom inventeringsområdet markeras med asterisk *.

Art	Antal obs.	Rödlistestatus	Skyddsstatus
Blåmes	3		
Bofink	2		
Brun kärrhök*	14		Fågeldirektivet Bilaga 1
Fasan	3		
Flodsångare	1	NT	
Gransångare	1		
Grågås	1		
Gråsiska	3		
Gräshoppsångare	6		
Grönfink	2	EN	
Grulsparv	1	NT	
Hornuggla	1	NT	
Hussvala	1	VU	
Hämpling	4		
Järnsparv	1		
Koltrast	2		
Kråka	1	NT	
Ladusvala	2		

Mindre hackspett	1	NT	
Mindre strandpipare	3		
Näktergal	1		
Ormvråk	2		
Pilfink	1		
Pungmes*	29	CR	
Ringduva	3		
Råka	1		
Rödhake	2		
Rödspov	1	EN	
Rödstjärt	2		
Rörhöna	6		
Skata*	3		
Stare	1	VU	
Steglits	1		
Stjärtmes	1		
Storspov	1	EN	
Strandskata	1	NT	
Större hackspett	1		
Svart rödstjärt*	2	NT	
Svarthätta	1		
Svarttärna	1	VU	<i>Fågeldirektivet Bilaga 1</i>
Sädesärsla	2		
Sävsparv	2	NT	
Sävsångare	1		
Talgoxe	2		
Tornfalk	2		
Turkduva*	2		
Törnskata*	3		<i>Fågeldirektivet Bilaga 1</i>
Törnsångare	3		
Årta	1	EN	
Ärtsångare	1	NT	

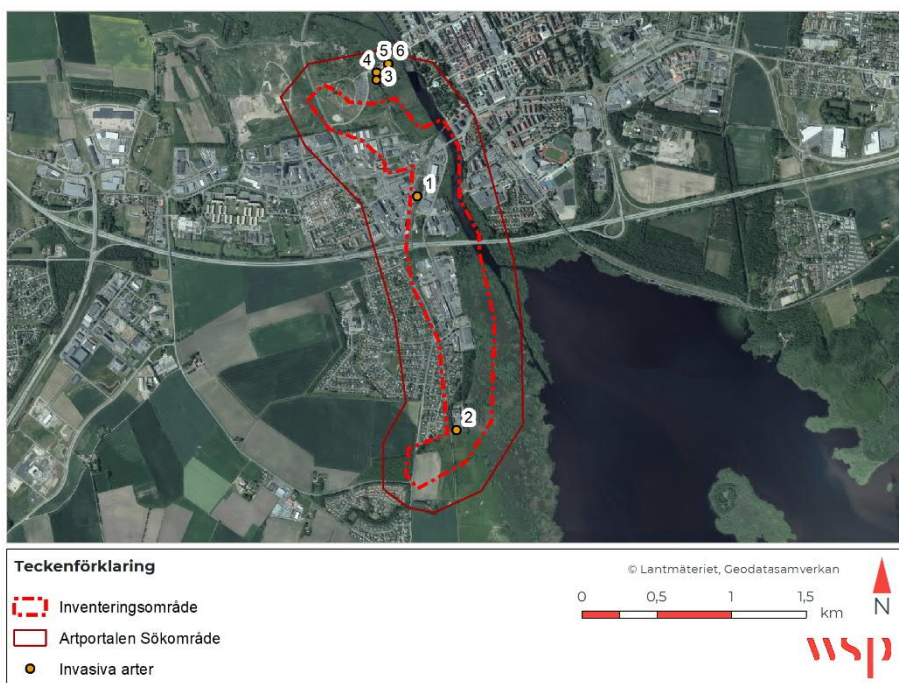

2.6 TIDIGARE INRAPPORTERADE VÄRDEFULLA TRÄD

En sökning efter skyddsvärda träd genomfördes i Artportalen 2021-06-04 för rapporteringsperioden 2000-2021. Inga skyddsvärda träd fanns registrerade i sökområdet.

2.7 TIDIGARE INRAPPORTERADE INVASIVA ARTER

Totalt finns sex fynd av invasiva arter registrerade i Artportalen (perioden 2000-2021) av två olika arter, nilgås och jätteloka. Fynden visas i Figur 10 och Tabell 3. I Kristianstads kommuns egna underlag över invasiva arter finns fynd av jätteloka och parkslide. Fyndplatserna visas i Figur 11.

Figur 10. Karta över fyndplatser av invasiva arter från Artportalen.

Tabell 3. Registrerade invasiva arter från Artportalen.

ID	Art
1	Jätteloka
2	Jätteloka
3	Jätteloka
4	Nilgås
5	Nilgås
6	Nilgås

- Inventeringsområde
- Jätteloka
- Parkslide

0 200 400 600 m
© Lantmäteriet, Geodatasamverkan

Figur 11. Karta över Kristianstads kommuns fyndplatser av invasiva arter.

3 RESULTAT

En fältinventering genomfördes den 17 juni och den 20 augusti 2021 av Mathias Öster, Hanna Bengtsson och Simon Selberg. Resultatet av naturvärdesinventeringen i fält redovisas nedan. Resultatet är uppdelat i fem delar med följande ordning:

- Fältinventering (12 naturvärdesobjekt)
- Fynd av naturvårdsarter (4 arter)
- Biotopskyddade objekt (2 fynd)
- Värdefulla träd (33 träd)
- Fynd av invasiva arter (7 arter)

3.1 NATURVÄRDESOBJEKT

Totalt identifierades tolv naturvärdesobjekt (Figur 12).

Den del av inventeringsområdet som utgörs av Helge å har inte inventerats i detta uppdrag. Delar av ån är skyddade som naturreservat och som Natura 2000-områden enligt Fågeldirektivet. Delen av ån som ingår i inventeringsområdet har tilldelats en naturvärdesklass baserat på befintliga skydd samt utifrån informationsmaterial i form av tidigare inventeringar och artfynd.

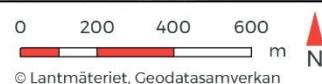
Naturvärdesobjekten beskrivs i detalj nedan.

Inventeringsområde

Naturvärde

- Högt
- Påtagligt
- Visst

© Lantmäteriet, Geodatasamverkan

Figur 12. Identifierade naturvärdesobjekt.

Objekt 1: Äng och betesmark, 0,6 ha

Naturvärdesklass 4 - Visst naturvärde

Beskrivning: Område uppe på vallen som är rikt på blommande örter som är en god födokälla för insekter. Här förekommer bland annat väddklint, käringtand, sandvita, oxtunga, harklöver, blåeld och renfana. Möjligtvis är floran inte naturlig utan kan ha tillkommit genom sådd. På vallen förekommer troligen aktiv hävd genom slåtter. Jordarten utgörs av stenkross som inte erbjuder några boplatsmöjligheter för insekter.

Objektet bedöms ha visst biotopvärde då objektet är rikt på pollen och nektar. Artvärdet bedöms som obetydligt då inga naturvårdsarter noterades och växtsamhället främst domineras av ett fåtal arter. Sammantaget ger detta visst naturvärde.

Biotopvärden: Blommande örter, nektar- och pollenkälla.

Naturvårdsarter:

Foto:

Objekt 2: Sandmiljö, 0,2 ha**Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde**

Beskrivning: Sandhög under igenväxning som har både platta och branta partier. Stora ytor med sandblottor återstår. Här växer bland annat ängsvädd, väddklint och renfana. Insektshabitat som får värde av närheten till potentiella värdväxter och pollen-och nektarresurser på den intilliggande vallen. Inga insektsarter noterades dock vid inventeringen.

Biotopvärdet bedöms som visst på grund av det stora öppna sandpartiet som utgör ett potentiellt insektshabitat. Artvärdet bedöms som obetydligt. Sammantaget ger detta visst naturvärde.

Biotopvärden: Sandhög som är möjligt insektshabitat.

Naturvårdsarter:

Foto:

Objekt 3: Limnisk strand, 6,8 ha**Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde**

Beskrivning: Svämskog med mycket pil längs med vallen, som sedan övergår till dominans av täta videsnår. Längre ut i objektet finns ett vassbälte. Området är mycket blött. Ingen särskilt värdefull kärlväxtflora bortsett från gullstånds som inte sågs, men som tidigare rapporterats i Artportalen strax utanför området och sannolikt finns längst ut mot ån. Även utter (fridlyst) har rapporterats från området. Sanddådra (VU) har tidigare rapporterats från området, men har ej återfunnits under sentida återbesök.

Området är skyddat som naturreservatet Årummet. I naturreservatets skötselplan uppges 26 rödlistade fågelarter ha observerats inom reservatet (mellan 2005 och 2010). Av dessa arter är mindre hackspett (NT) och pungmes (CR) de arter som idag är rödlistade och som uppges häcka i reservatet. Det kan inte uteslutas att dessa arter kan häcka inom inventeringsområdet. I skötselplanen framgår även att Helge ås nedre vattensystem hyser en rik fiskfauna med ca 35 observerade fiskarter. Bland annat förekommer mal (NT) i ån vid naturreservatet (utanför objektet).

Området är också värdefullt för en del av de fågeldirektivsarter som häckar i svämskogarna vid Helge å. I artportalen har mellan 2000 och 2021 endast en art från Fågeldirektivets bilaga 1 rapporterats från området, det är kungsfiskare (VU) som noterats 2016. Troligtvis förekommer här andra arter som inte rapporterats på platsen.

Biotopvärdet bedöms som påtagligt då området är skyddat som naturreservat och på grund av en gynnsam och naturlig hydrologi i svämskogen. Artvärdet bedöms som påtagligt baserat på de naturvårdsarter som rapporterats från området och som uppges finnas inom naturreservatet i stort. Sammantaget ger det högt naturvärde.

Biotopvärden: Svämskog som är skyddad som naturreservat.

Naturvårdsarter: *Möjligt habitat för utter (fridlyst), kungsfiskare (VU), gullstånds (VU)*

Foto:

Bild saknas

Objekt 4: Vattendrag, 4,8 ha**Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde**

Beskrivning: Del av Helge å inom inventeringsområdet. Ån har inte inventerats under fältbesöket och naturvärdet är främst bedömt utifrån redan tillgänglig information. Norr om objektet är ån skyddad enligt Fågeldirektivet samt som naturreservat. Söder om objektet är ån också skyddad enligt fågeldirektivet, innan ån mynnar i Hammarsjön som även är skyddat enligt art- och habitatdirektivet.

Tidigare utförda musselinventeringar i ån har visat förekomst av fem musselarter (Svensson m.fl., 2015, Svensson, 2018). De arter man fann var allmän dammussla, flat dammussla (NT), tjockskalig målarmussla (EN), spetsig målarmussla och äkta målarmussla (NT) (Svensson m.fl. 2015, Svensson, 2018). Tjockskalig målarmussla finns längs hela sträckan och en konservativ uppskattning är att det finns 0,5 miljoner musslor i ån mellan Araslövssjön och Hammarsjön. Musselrapporterna har angivit att bottenstrukturer i ån huvudsakligen domineras av finsediment <0.2 mm och sand 0,2-2 mm med inslag av grus 2-20 mm och fin sten 20-100 mm.

Provfiske efter mal utförs regelbundet i Helge å. Två av provfiskepunkterna finns i anslutning till naturvärdesobjektet. Vid provfisket 2017 fångades vid dessa punkter mal (NT), abborre, björkna, gärs, mört, ål (CR), braxen och gädda (Jezek, A. 2017). Utöver ovan nämnda arter är arter som rapporterats från objektet i Artportalen vattenfladdermus (fridlyst) och gullstånds (VU) som troligtvis växer i åkanten.

Baserat på att ån är skyddad uppströms och nerströms objektet, på inrapporterade arter från Artportalen och från tidigare inventeringar bedöms det preliminära naturvärdet vara högt. Sträckan ges inte högsta naturvärdesklass eftersom inte biotopvärdet bedöms nå högt, beroende på negativ mänsklig påverkan. Enligt statusklassningen i VISS bedöms bl.a. vattendragsfårans form och kanter vara negativt påverkade av mänsklig aktivitet.

Biotopvärden: God vattenkvalitet, naturliga bottnar, naturlig strandzon, naturlig variation i vattenstånd, god konnektivitet.

Naturvårdsarter: *Vattenfladdermus (fridlyst), gullstånds (VU), flat dammussla (NT), tjockskalig målarmussla (EN), äkta målarmussla (NT), mal (NT), ål (CR)*

Foto:

Bild saknas

Objekt 5: Skog och träd, 2,7**Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde**

Beskrivning: Området består av låglänta delar närmast Helge å, som periodvis översvämmas, främst vintertid. Längt ut mot ån finns ett vassbälte som är relativt smalt. Längre upp mot bebyggelsen och befintlig skyddsvall övergår vassbältet i en bård med viden och pil. Området är överlag smalt, och är negativt påverkat av närheten till verksamheter och vägar. Sannolikt är bullerpåverkan betydlig vilket begränsar områdets värde för fågellivet. Då framkomligheten till området delvis var begränsad på grund av stängsel och närhet till väg E22 har södra delen av området endast undersökts på förstudenivå och naturvärdet är baserat på tidigare inventering. I WSPs rapport *Naturvärdesinventering Nya broar över Helge å, väg E22 från 2018* beskrivs södra delen av området så här:

Salixdominerad vegetation där knäckeplil och korgvide dominerar.

Markvegetationen är gles, men arter som blåhallon, äkta vallört och svarta vinbär förekommer. Ytan allra närmast Helge å är fuktigare och vegetationen är tät. Exempel på tillkommande arter är snårvinda, svärdsilja, fackelblomster, havssäv, bladvass, näckros.

Gullstånds förekommer inte vid strandkanten närmare bron över E22 (inventerades av båt under lämplig tid vid inventeringen 2018). Men det kan inte uteslutas att gullstånds förekommer i norra delen av objektet eftersom arten är talrik på motsatta stranden av ån.

Biotopvärdet bedöms som visst och artvärdet bedöms preliminärt som obetydligt. Sammantaget ger det visst naturvärde.

Biotopvärden: Tidvis översvämmad mark

Naturvårdsarter:

Foto:

Bild saknas

Objekt 6: Skog och träd, 2,5**Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde**

Beskrivning: Skog med pil, björk, skogslönn som bedöms svämma över periodvis. En del döda stående träd och vissa grövre träd (ej särskilt skyddsvärda) finns inom objektet. Buskskiktet består framförallt av hassel och Salix sp. Markskikt med bredkaveldun, hundäxing, läkevänderot, etternässla och kaprifol. Ett brett vattendrag skär genom objektet. Området är även skyddat genom fågeldirektivet som Natura 2000-området Hammarsjöområdet. Då objektet är väldigt bullerstört från väg E22 är det dock osannolikt att objektet är en viktig plats för de fågelarter som är upptagna i fågeldirektivet.

Biotopvärdet bedöms vara påtagligt då det förekommer död ved och träd i olika grovlek, samt på grund av områdets hydrologi. Artvärdet bedöms som visst. Sammantaget ger det påtagligt naturvärde.

Biotopvärden: Tidvis översvämmad blandskog.

Naturvårdsarter: *Etternässla (NT)*

Foto:

Objekt 7: Limnisk strand, 5**Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde**

Beskrivning: Vassbälte utmed Hammarsjön som är skyddat enligt Fågeldirektivet som Natura 2000-området Hammarsjöområdet, samt skyddad som naturreservatet Åsums ängar och Åsumallet. Vassbältet består till största delen av hög bladvass med inslag av videbuskar. Denna miljö ger skydd åt såväl fåglar som fiskar längre ut mot vattenspegeln. Området översvämmas periodvis då vattenståndet varierar kraftigt under året, vilket gör att stora delar av området är torra under sommaren och väldigt fuktiga under vinterhalvåret. Den befintliga vallen gör att vassområdet slutar tvärt vid den västra gränsen där vallen höjer sig över vassen. Själva sjön är en slättsjö med leriga bottnar och fasta sandbottnar. Sjön är en av landets mest värdefulla fågelsjöar och främsta lokaler för sump- och vattenväxter. Det är känt att det finns lämpligt habitat för lek och uppväxt för mal (NT) i närheten av objektets norra del, vilket gör att arten troligtvis finns även här.

Vid inventeringstillfället var området svåråtkomligt och sikten i vassen väldigt begränsad, och fick bedömas till stor del från avstånd. Vid inventeringstillfället sågs fiskmåsar som troligen häckar i området. En död huggorm som nyligen slagits sönder i samband med slätter noterades i västra delen av området. Delar av vassbältet är troligtvis ett bra jaktområde för kräldjur. Arter som noterats i Artportalen är gullstånds (VU) och pilblad (NT).

Biotopvärdet bedöms som högt då objektet ingår i Natura-2000 område och naturreservat, området översvämmas periodvis, samt att vass- och videbiotopen är ett viktigt skydd för fiskar och fåglar i området. Artvärdet bedöms påtagligt då det förekommer minst fyra naturvårdsarter. Sannolikt finns fler naturvårdsarter i området, till exempel är det sannolikt att fågelarter som sävsparv och rörsångare kan häcka i del av området. Sammantaget ger detta högt naturvärde.

Biotopvärden: Skyddat enligt Fågeldirektivet samt som naturreservat, består av skyddande vassbälte, periodvis översvämning.

Naturvårdsarter: *Fiskmåsa (NT), Gullstånds (VU), pilblad (NT), mal (NT)*

Foto:

Objekt 8: Skog och träd, 1,9 ha

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde

Beskrivning: Alsumpskog med stort inslag av ask. Området är skyddat som Natura 2000-området Hammarsjöområdet enligt Fågeldirektivet. Skogen är tät och framkomligheten begränsad. Troligen är skogen näringspåverkad då brännässla är den dominerande arten i markskiktet på många platser. Läkevänderot och älggräs förekommer också. Området kantas av jätteloka och parkslide på flera platser. Många fiskmåsar sågs flygande i området och häckar troligen här. Viss kontinuitet på skogen, men de flesta alarna är i samma ålder med undantag för ett par unga träd. Få grova träd sågs inom objektet.

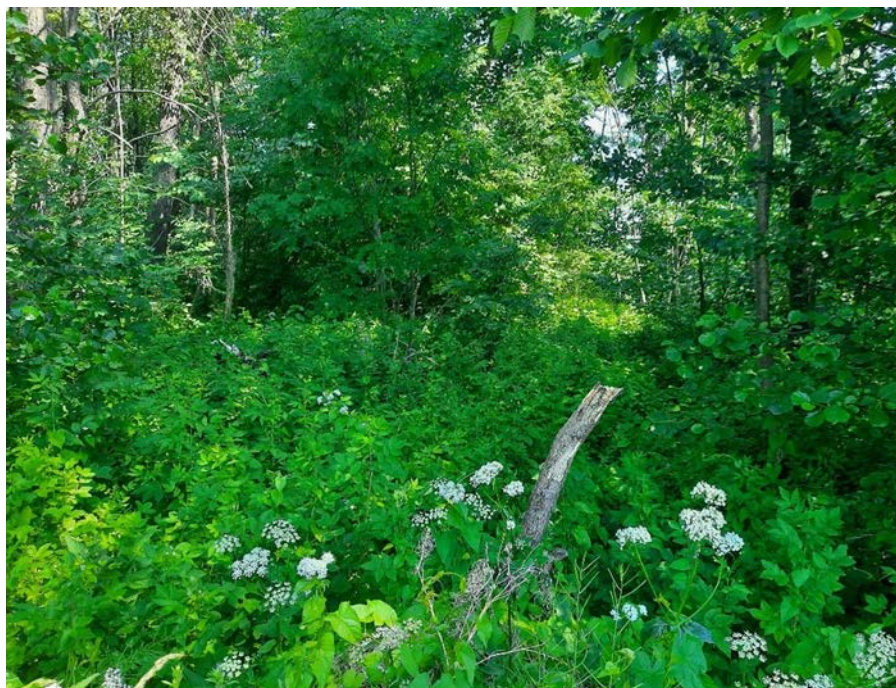
Biotopvärdet bedöms som påtagligt på grund av områdets hydrologi och då området är skyddat som Natura 2000-område. Att det inte förekommer så mycket död ved eller grova träd drar dock ner biotopvärdet något.

Artvärdet bedöms som obetydligt då få naturvårdsarter noterades, samt då brännässlor dominerar stora platser och på grund av närliggande parkslide- och jättelokaförekomster.

Biotopvärden: Tidvis översvämmad alsumpskog.

Naturvårdsarter: *Fiskmåsa (NT)*, *ask (EN)*

Foto:

Objekt 9: Skog och träd, 0,2 ha

Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde

Beskrivning: Alsumpskog med viss förekomst av medelgrov död ved. Enbart alar, likåldriga, ej särskilt skyddsvärda. Låg artförekomst på mark med t.ex. dunört, läkevänderot, älggräs, brännässla, hallon och bredbladigt gräs. En vanlig groda noterades.

Biotopvärdet bedöms som visst på grund av områdets hydrologi. Artvärdet bedöms som obetydligt. Sammantaget ger det visst naturvärde.

Biotopvärden: Alsumpskog med död ved.

Naturvårdsarter: *Vanlig groda (fridlyst)*

Foto:

Objekt 10: Äng och betesmark, 1,9 ha**Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde**

Beskrivning: Gräsängar som delvis ingår i naturreservatet Åsums ängar och Åsumallet samt i Natura 2000-området Hammarsjöområdet. Områden inom objektet är enligt naturreservatets skötselplan strandängar som slåttas. Arter som noterades är fyrkantig johannesört, humlelusern, gräsjärnblomma, svartkämpar, ängssyra, vanlig smörblomma, äkta ängsbräsma, åkervicker, backvicker, ängsskallra, höskallra, rödklöver, älggräs, sydvårbrodd, luddtåtel och ängshavre.

Biotopvärdet bedöms som visst då det finns en stor blomrikedom som är pollen- och nektarkälla för insekter. Artvärdet bedöms som visst då artrikedomen är relativt stor vid jämförelse med andra platser i området. Sammantaget ger det påtagligt naturvärde.

Biotopvärdet: Slätteräng med stor blomrikedom.

Naturvårdsarter: *Svartkämpar (typisk art)*

Foto:

Objekt 11: Äng och betesmark, 1,2 ha**Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde**

Beskrivning: Gräsäng med liknande artsammansättning som objekt 10, så som fyrkantig johannesört, humlelusern, grässtjärnblomma, svartkämpar, ängssyra, vanlig smörblomma, äkta ängsbräsma, åkervicker, backvicker och mjölke. Dock är området inte lika blomrikt och örterna förekommer glest i den annars gräsdominerade ängen. Slätter förekommer troligen. Ett par stora sälgbuskar och en buskridå i öst ger skydd åt småfåglar och föda åt tidiga insekter.

Biotopvärdet bedöms som visst då det förekommer viss mängd blommande örter som ger pollen och nektar, samt på grund av förekomsten av sälgbuskar. Artvärdet bedöms som obetydligt då det inte är lika artrikt som närliggande ängsmarker. Sammantaget ger det visst naturvärde.

Biotopvärden: Viss blomrikedom och buskage som ger pollen och nektar.

Naturvårdsarter: *Svartkämpar* (typisk art)

Foto:

Objekt 12: Skog och träd, 0,3**Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde**

Beskrivning: Hassellund med medelstora hasselbuskar och rikligt med liggande död ved, både grov och tunnare. Hasselbuskarna bedömdes inte vara gamla. Markskiktet domineras helt av kirskaål. Ingen lundflora noterades.

Biotopvärdet bedöms som visst på grund av hasselbuskarna och förekomsten av död ved. Artvärdet bedöms som obetydligt då marken under buskarna domineras av kirskaål. Sammantaget ger det visst naturvärde.

Biotopvärden: Hassellund med död ved.

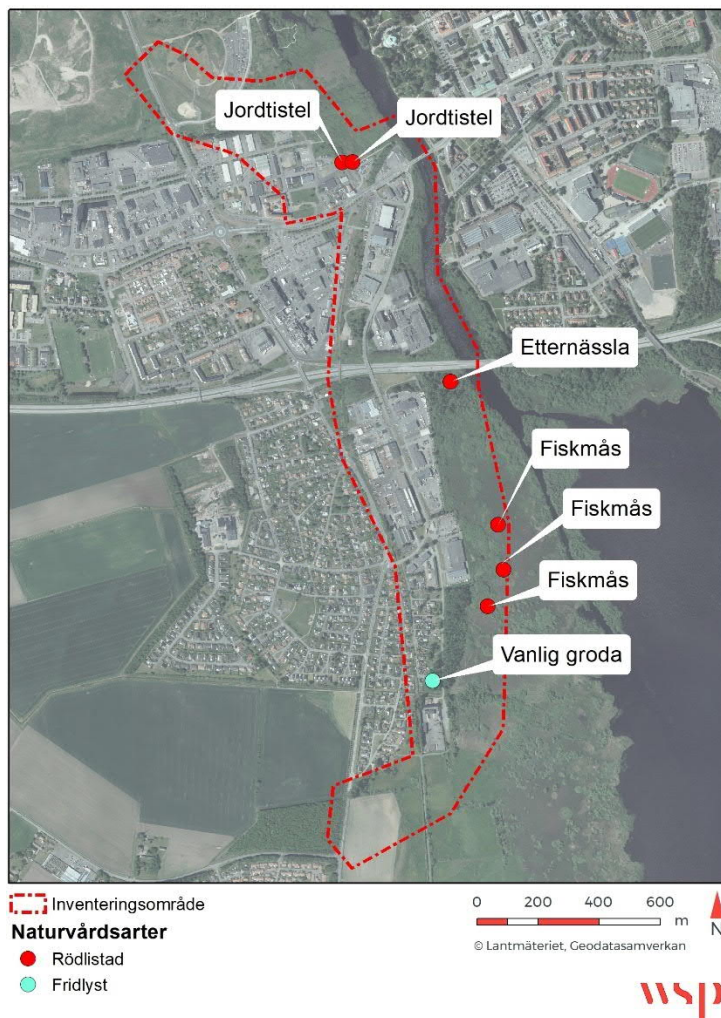
Naturvårdsarter:

Foto:

3.2 FYND AV NATURVÅRDSARTER

Under fältinventeringen noterades en fridlyst art, vanlig groda, och tre rödlistade arter, jordtistel (NT), etternässla (NT) och fiskmås (NT), som visas i Figur 13.

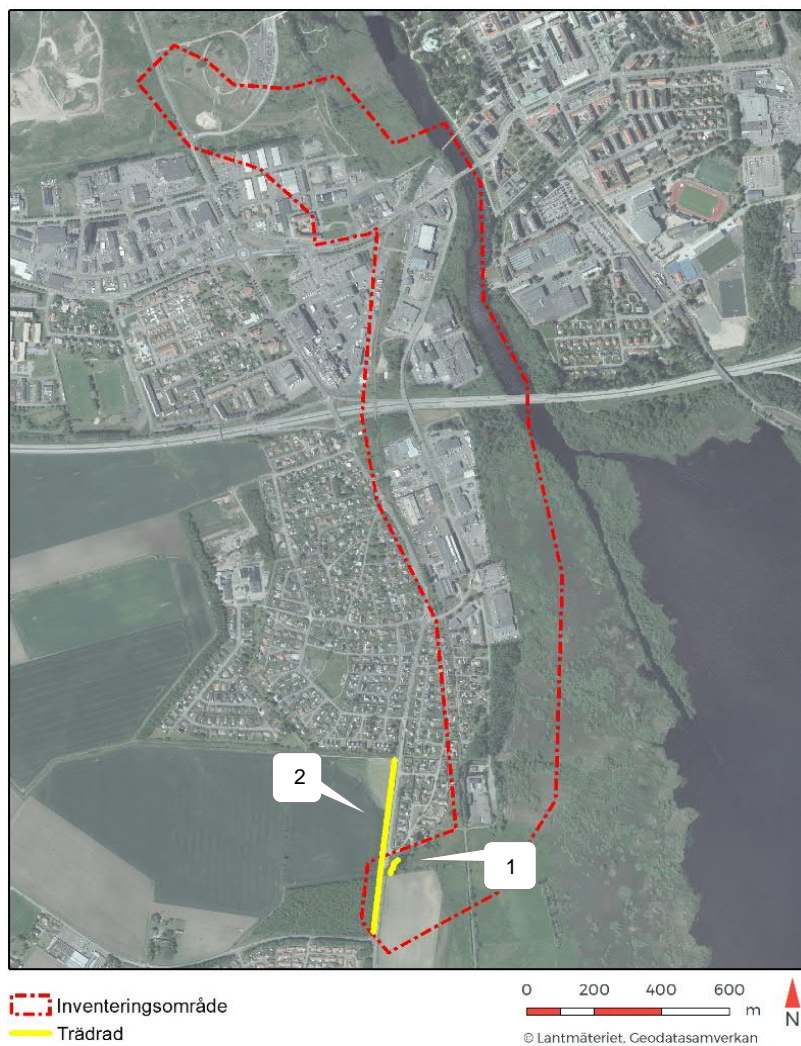

Figur 13. Noterade fridlysta och rödlistade arter.

3.3 BIOTOPSKYDDADE OBJEKT

Två biotopskyddade objekt noterades under fältinventeringen. Objekten visas i Figur 14. Objekt 1 är en trädrad bestående av 22 stycken tätt stående popplar med en stamdiameter på cirka 80-120 cm. Trädraden står i utkanten av en hasseldunge (naturvärdesobjekt 12). Trädraden står inte utmed en väg idag, men baserat på historiska flygfoton gick en väg utmed trädraden på 60-talet när träden såg ut att vara små. Trädraden visas i Figur 15.

Objekt 2 är en trädrad utmed en GC-väg och består av hamlade pilar. Inom inventeringsområdet finns 33 stycken träd och de har en stamdiameter på upp till 40 cm. Trädraden visas i Figur 16.

Figur 14. Noterade biotopskyddsobjekt inom inventeringsområdet.

Figur 15. Den noterade trädraden av poppel, objekt 1.

Figur 16. Den noterade trädraden av hamlade pilar, objekt 2.

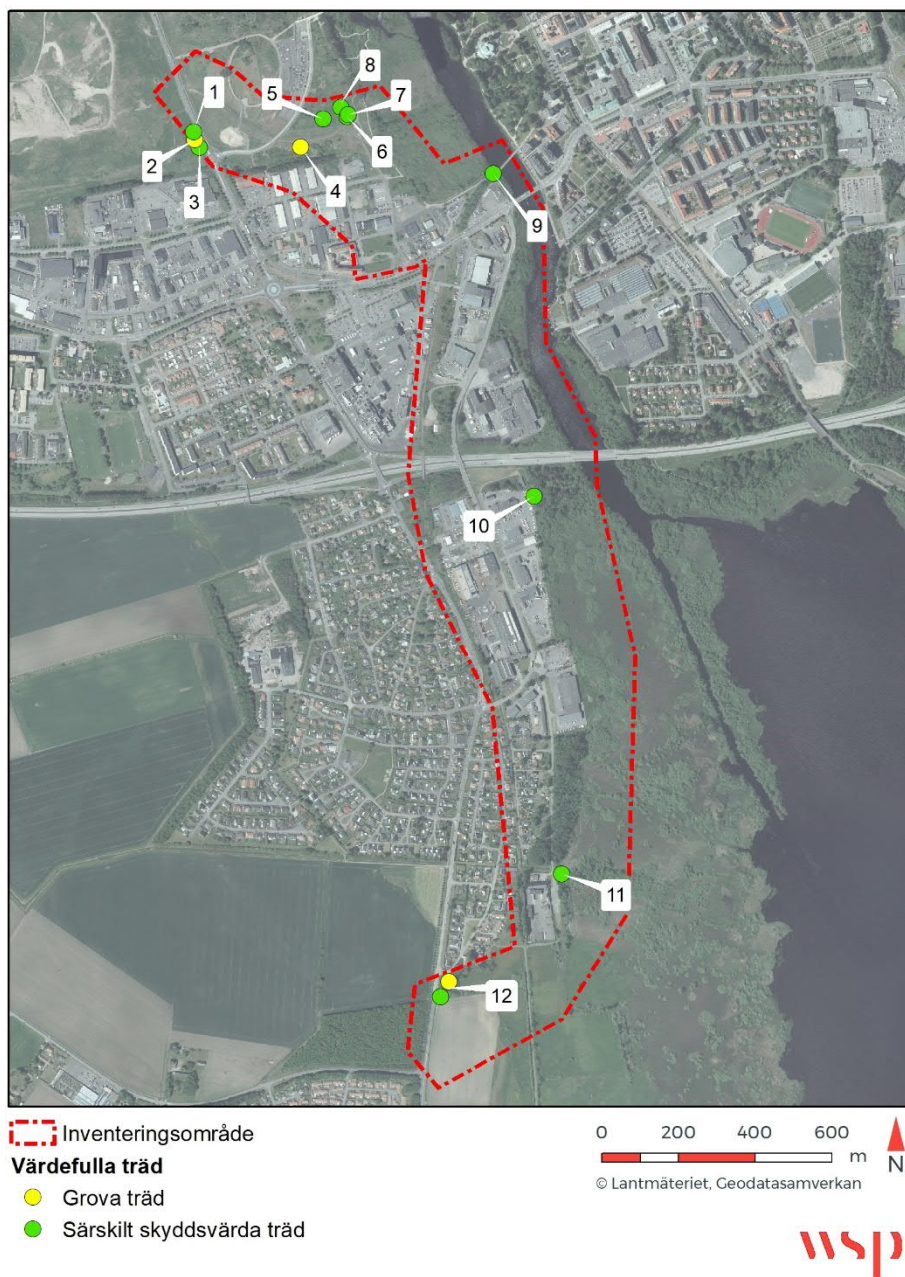
3.4 VÄRDEFULLA TRÄD

Värdefulla träd omfattar i denna rapport två olika kategorier av träd:

Särskilt skyddsvärda träd. Träd som omfattas av Naturvårdsverkets riktlinjer för särskilt skyddsvärda träd: jätteträd >100 cm i stamdiameter, hålträd >40 cm i stamdiameter och särskilt gamla träd.

Grova träd. Träd över 80 cm i stamdiameter, som inte omfattas av begreppet "särskilt skyddsvärda träd". Grova träd ansågs vid fältinventeringen vara relativt sällsynta i landskapet och därför bidrar med särskilt naturvärde i området.

Nio särskilt skyddsvärda träd, två grova träd och en trädrad med 22 stycken tätt stående särskilt skyddsvärda och grova träd noterades under fältinventeringen. De noterade träden visas i Figur 17 och beskrivs i detalj i Tabell 4.

Figur 17. Grova och särskilt skyddsvärda träd som noterades under fältinventeringen.

Tabell 4. Skyddsvärda och särskilt skyddsvärda träd som noterades under fältinventeringen. Siffrorna motsvarar siffrorna i Figur 17.

Nr	Kategori	Beskrivning	Stam-diameter	Bild
1	Särskilt skyddsvärt träd, jätteträd	Grov, flerstammig sålg. Drygt 1,2 m i stamdiameter. Bruten i två delar. Friskt träd, inga håligheter.	120 cm	
2	Grov träd	Grov, flerstammig sålg. Drygt 0,8 m i stamdiameter. Friskt träd, inga håligheter. Uppsatt fågelholk.	80 cm	Bild saknas
3	Särskilt skyddsvärt träd, jätteträd	Grov, flerstammig pil. Drygt 1 m i diameter. Friskt träd, inga håligheter. Uppsatt fågelholk.	100 cm	
4	Grov träd	Grov, flerstammig sålg. Drygt 0,8 m i diameter. Friskt träd, inga håligheter. Jätteleka under.	80 cm	Bild saknas
5	Särskilt skyddsvärt träd, jätteträd	Grov, flerstammig pil. Drygt 1,5 m i diameter. Svårtmätt då stammarna utgår från basen. Friskt träd, inga håligheter.	150 cm	Bild saknas

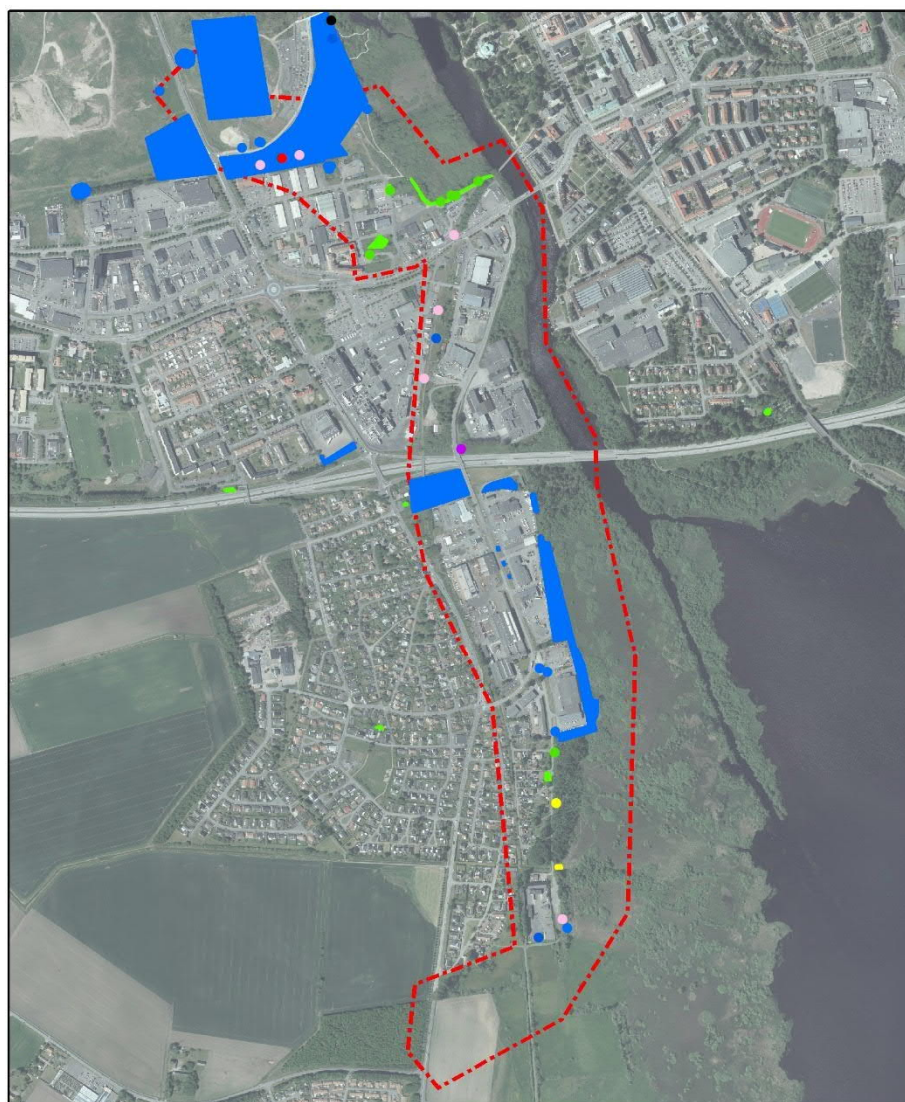
6	Särskilt skyddsvärt träd, jätteträd	Grovt, flerstammigt pil. Drygt 1,3 m i diameter. Svårtmätt då stammarna utgår från basen. Friskt träd, inga håligheter.	130 cm	
7	Särskilt skyddsvärt träd, jätteträd	Grovt, flerstammigt pil. Drygt 1,0 m i diameter. Svårtmätt då stammarna utgår från basen. Friskt träd, inga håligheter.	100 cm	Bild saknas
8	Särskilt skyddsvärt träd, jätteträd	Grovt, flerstammigt sälg. Drygt 1,2 m i diameter. Friskt träd, inga håligheter.	120 cm	
9	Särskilt skyddsvärt träd, jätteträd, hålträd	Trestammigt pil, största stammen är minst 100 cm i diameter. Finns håligheter och döda grenar.	100 cm	

10	Särskilt skyddsvärt träd, jätteträd	Grov pil. Inga håligheter.	100 cm	<i>Bild saknas</i>
11	Särskilt skyddsvärt träd, jätteträd	Grov pil. Inga håligheter.	100 cm	<i>Bild saknas</i>
12	Grova träd och särskilt skyddsvärda träd, jätteträd	22 tätt stående popplar i rad. Trädens stamdiameter varierar mellan 80-120 cm.	80-120 cm	

3.5 INVASIVA ARTER

Sju invasiva arter har identifierats inom inventeringsområdet enligt tidigare kända fynd och noteringar från fältinventeringen. Dessa arter är jätteloka, parkslide, vresros, blomsterlupin, robinia, kanadensiskt gullris och jättebalsamin. Jättebalsamin och jätteloka är listade på EU:s förteckning över invasiva främmande arter (EU-förordning nr 1143/2014), vilket innebär att de är förbjudna att importera, sälja, odla, transportera, använda, byta och sätta ut i naturen (Naturvårdsverket, 2021). De andra arterna omfattas inte av någon lagstiftning om invasiva främmande arter, men utvärderas för att eventuellt tas upp på en nationell förteckning över invasiva främmande arter som kommer att omfattas av olika förbud. De noterade arterna tillsammans med sedan tidigare kända förekomster visas i Figur 18. Materialet omfattar även sentida fynd av jättebalsamin och vresros som Kristianstad kommun gjort. Kanadensiskt gullris förekommer rikligt i så gott som hela nordvästra området samt industriområdet och bostadsområdena, men visas inte i kartan. Förekomster av invasiva arter inventerades inte på tomtmark och inhägnade verksamhetsområden.

Figur 18. Noterade invasiva arter samt sedan tidigare kända fyndplatser av invasiva arter.

4 BEDÖMNINGAR

Inventeringsområdet är i norr en del av Härlövs ängar. Platsen ligger inom ett område som användes för deponering av sopor och schaktmassor fram till 1970-talet. Området har idag stora problem med invasiva arter, främst jätteloka. Östra delen utmed hela inventeringsområdet består av Helge å och strandnära låglänta vass- och sumpskogsområden som påverkas av periodvisa översvämningar, vilket sätter stor prägel på området, och bidrar till generellt höga naturvärden. Områdena längs ån är till stor del skyddade som naturreservat eller Natura 2000-områden. Längst i söder består inventeringsområdet av odlingslandskap i form av både brukade åkermarker och blommande ängsmarker. Här får landskapet ytterligare variation med trädgångar och buskmarker. Hela den västra delen av inventeringsområdet består av bostäder och industriområden utan särskilda värden.

Tolv naturvärdesobjekt identifierades under naturvärdesinventeringen. Tre av dessa bedömdes ha högt naturvärde, tre bedömdes ha påtagligt naturvärde och sex bedömdes ha visst naturvärde.

Objekt 4 bedömdes ha högt naturvärde och utgörs av en del av Helge å. Ån inventerades inte under fältbesöket, mer än från strandkant. Ån är skyddad som Natura 2000-område och naturreservat norr om objektet, och som Natura 2000-område söder om objektet. Ån har tidigare inventerats i och nära naturvärdesobjektet med resultat som visar på förekomst av bland annat ål, mal och flera rödlistade musselarter. Andra kända artfynd utmed ån och vid vassbältenas kanter är gullstånds, pilblad och kungsfiskare. Inte heller objekt 3 och 7 kunde inventeras fullt ut vid åkanten på grund av den höga vassen men dessa arter förekommer sannolikt även här.

Objekt 3 har högt naturvärde och är en svämskog som består både av större träd och av vassvegetation närmast ån. Området är skyddat som ett naturreservat som har höga botaniska och ornitologiska värden med flera rödlistade- och direktivarter som är beroende av reservatets våtmarksmiljöer. Reservatet är dessutom en länk mellan två angränsande Natura 2000-områden.

Objekt 7 har högt naturvärde och är skyddat enligt Fågeldirektivet som 2000-området Hammarsjöområdet och som naturreservat. Objektet består främst av vassvegetation, som är en viktig miljö för många fågelarter. Utav de 28 fågelarter som är utpekade i Hammarsjöområdets bevarandeplan gynnas till exempel blå kärrhök, brun kärrhök, rördrom, småfläckig sumphöna och svarttärna av vassmiljöer. Det omfattande vassområdet är förmodligen av betydelse för bevarandet av dessa arter. Andra arter som skulle kunna regelbundet vistas i området är skäggmes, vattenrall, sävsparv och rörsångare.

Även objekt 6, 8 och 10 ingår i Natura 2000-området Hammarsjöområdet. Objekt 6 och 8 som båda har påtagligt naturvärde består av svämskogar. De för Hammarsjöområdet utpekade fågelarter som är knutna till denna typ av miljöer är framförallt mindre hackspett och spillkråka som söker föda i död ved och äldre träd som de också skapar bohål i, samt salskrake som använder gamla spillkråkebon. Skogarna svämmar troligtvis över periodvis och är under vissa delar av året väldigt fuktiga med stora områden med stående vatten. Detta gör att områdenas hydrologi är känslig för förändringar i närområdet. Detsamma gäller objekt 9, som består av sumpskog. Detta objekt har tilldelats visst naturvärde då det är relativt litet och omges av infrastruktur.

Objekt 10 har tilldelats påtagligt naturvärde och består av en blomrik äng. Objektet är skyddat både som Natura 2000-område och naturreservat och är en viktig pollen- och nektarkälla för insekter. Objekt 11 är också en äng och har tilldelats visst naturvärde. Denna äng är inte lika blomrik som objekt 10 och omfattas inte heller av några skyddade områden. Området är dock fortfarande värdefullt som en pollen- och nektarkälla för insekter.

Objekt 12 har tilldelats visst naturvärde och består av en hassellund med en hel del död ved. Markvegetationen domineras av kirskaål och artvärdet hade möjligen kunnat öka genom att luckor öppnas upp så ljusinsläppet blir högre. Både flora och insekter kopplade till död ved skulle gynnas av mer ljus under hasselbuskarna. Objekt 1 och 2 har visst naturvärde och är generellt sett inte lika känsliga som övriga objekt. De är till viss del redan negativt påverkade idag genom stora mängder invasiva arter i närområdet och höga naturvärden har inte hunnit utvecklas inom objekten.

Eftersom inventeringsområdet till stor del har naturvärden rekommenderas att det planeras för både skydds- och kompensationsåtgärder i de fall då naturvärdesobjekt riskerar att påverkas av arbetet.

4.1 SÄRSKILT SKYDDSVÄRDA TRÄD

Flera grova och särskilt skyddsvärda träd identifierades under fältinventeringen. De grova träden bör lämnas där det är möjligt. Dessa är viktiga för bland annat insekter, svampar och lavar som födokällor och substrat. Riskerar särskilt skyddsvärda träd att påverkas negativt ska detta anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

4.2 NATURVÅRDSARTER

En fridlyst art noterades under fältinventeringen, nämligen vanlig groda. Arten är vanlig och är inte rödlistad. Om projektet skulle påverka några mindre förekomster av vanlig groda inom inventeringsområdet kommer det inte kunna få någon negativ påverkan på gynnsam bevarandestatus på varken lokal, regional eller nationell skala.

Tre rödlistade arter noterades inom området, nämligen jordtistel (NT), etternässla (NT) och fiskmåsa (NT). Samtliga arter är klassade som nära hotade och de är inte unika för Kristianstad eller Skåne. Påverkan på dessa arter bör ändå undvikas.

4.3 INVASIVA ARTER

Sju invasiva arter finns inom inventeringsområdet. Jätteloka och jättebalsamin är listade på EU:s förteckning över invasiva främmande arter (EU-förordning nr 1143/2014), vilket innebär att arterna är förbjudna att importera, sälja, odla, transportera, använda, byta och sätta ut i naturen (Naturvårdsverket, 2021). Markägare är skyldiga att bekämpa dessa arter. Kanadensiskt gullris, vresros, robinia, blomsterlupin och parkslide omfattas inte av någon lagstiftning om invasiva främmande arter, men utvärderas för att eventuellt tas upp på en nationell förteckning över invasiva främmande arter som kommer att omfattas av olika förbud.

För att undvika att sprida dessa arter rekommenderas bekämpning enligt lämpliga metoder, samt försiktighet vid grävarbeten och flytt av massor. Det bästa är om inga massor tas från området där arterna finns, då det riskerar att sprida frön som finns i jorden. Som bekämpningsåtgärd kan områden med invasiva arter med fördel övertäckas av rena massor, vilket bör vara i linje med projektplanerna.

4.4 SAMLAD BEDÖMNING

Tolv naturvärdesobjekt har avgränsats inom inventeringsområdet, varav tre med högt naturvärde, tre med påtagligt naturvärde och sex med visst naturvärde. De naturvärdesobjekt som har bedömts ha högst naturvärden är skyddade som Natura 2000-områden och/eller naturreservat, samt är en del av Helge å.

Vid planering av arbete inom området behöver man särskilt beakta de områden som har påtagliga till höga naturvärden. Särskilt eftersom dessa till stor del befinner sig inom Natura 2000-områden som har ett starkt lagligt skydd. Detta skydd gäller även för indirekta negativa effekter.

Fyra naturvårdsarter hittades under inventeringen. En eventuell påverkan på mindre förekomster funna naturvårdsarter kommer inte kunna påverka arternas bevarandestatus negativt på någon skala (lokal, regional och nationell).

Flera invasiva arter noterades och bör bekämpas. Förekomsterna kan med fördel övertäckas av rena massor om, men grävningsarbeten, särskilt kring parkslidebestånd, ska utföras med stor försiktighet.

5 REFERENSER

Webbsidor

Artfakta: www.artfakta.se

Artportalen: www.artportalen.se

Jordbruksverkets inventering av ängs- och betesmarker:

<http://www.sjv.se/tuva>

Länsstyrelsens geodatakatalog: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

Naturvårdsverket, 2020: <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Samhallsplanering/Samrad-vid-andring-av-naturmiljon/sarskilt-skyddsvarda-trad/>, senast ändrad 2 juni 2020.

Naturvårdsverket, 2021: <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Artskydd/invasiva-frammande-arter-vagledning/Invasiva-frammande-arter-vagledning/>, senast ändrad 19 april 2021.

Skogsstyrelsen: <http://www.skogsstyrelsen.se>

Skogens pärlor: <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

Litteratur

Dahl, J. 2011: *Provfiske i Hammarsjön & Araslövssjön 2010*.

Jezek, A. 2017. *Provfiske efter mal i Helge å 2017*.

Kristianstad kommun, 2011. *Skötselplan för naturreservatet Årummet*.

Länsstyrelsen Skåne, 2016. Bevarandeplan för Natura 2000-området Hammarsjöområdet SE0420145

Länsstyrelsen Skåne, 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Hammarsjön SE0420309

Olsson, P. 2017. *Hammarsjöns häckande fåglar, Inventering 2017 och utveckling sedan 1956*.

SIS, 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning*. SVENSK STANDARD SS 199001:2014.

SIS, 2014: *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000*. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014.

Stenberg och Åbjörnsson, 2018, *Hammarsjön - bottenfauna 2018*.

Svensson, M., Dahl, J. och Östberg, H. 2015. *Stormusslor i Helge å – en dykinventering*, Vattenriket i fokus 2015:03. Kristianstads kommun.

Svensson, M. 2018. *Musselinventering Helge å – I anslutning till E 22 och befintlig bro*, 2018-08-30. Utgör Bilaga 1 i Lindstein, A. 2018. *Naturvärdesinventering Nya broar över Helge å, väg E22*.

Kommunikation

Andreas Jezek, Kristianstad kommun, skriftlig kommunikation 2021-09-30.

UPPDRAGSNAMN
Naturvärdesinventering invallning väster om Helge å

UPPDRAGSNUMMER
10321215

FÖRFATTARE
Hanna Bengtsson, Simon Selberg och Mathias Öster

DATUM
2021-11-23

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB
Box 714
251 07 Helsingborg
Besök: Bredgatan 7

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

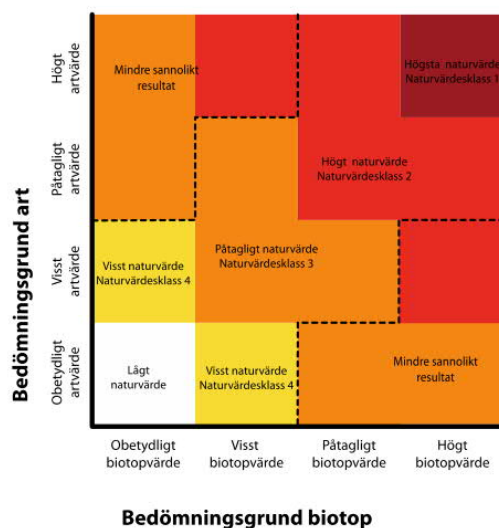
BILAGA 1.

Metodik använd vid naturvärdesinventeringen

Undersökningen omfattar en allmän inventering av bakgrundsinformation, fältbesök och en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod, SIS 19000:2014 (SIS 2014a och b). Med naturvärde avses i denna standard endast betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop (Figur 1). Objekt med naturvärdesklass utgör naturvärdesobjekt. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Geografiska områden som i sitt nuvarande tillstånd inte bidrar till sådan mångfald har lågt naturvärde. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen. En naturvärdesinventering enligt standarden omfattar varken konsekvensbedömning eller bedömning av känslighet mot exploatering.

I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial från berörda myndigheter, kontakter med myndigheter och informationsök i öppna databaser. Aktuellt område inventeras översiktligt i fält med avseende på förekommande naturtyper och markanvändning. Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta underlaget för biologisk mångfald.

Naturvärdesbedömningen baseras på att mäta egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärnväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur d.v.s. biologisk mångfald. Bedömningsgrunden art omfattar naturvårdsarter (rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter) och artrikedom noterad i fält samt uppgifter om tidigare fynd som bedöms fortfarande kan finnas kvar. Obetydliga artförekomster som bedöms sakna betydelse för naturvärdesbedömningen, kan exempelvis vara små och kvalitetsmässigt dåliga artförekomster utan egentlig betydelse för biologisk mångfald eller avse djur som vanligtvis rör sig över stora områden och som bedöms vara på en viss plats där de inte regelmässigt uppehåller sig. Noteras bör att i det fall ytterligare naturvårdsarter av betydande förekomst skulle observeras vid fördjupad artinventering kan bedömningen av naturvärdesobjektets artvärde och ev. naturvärdesklass komma att behöva höjas.

Figur 1. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är tagen ur SIS standard 199000 (SIS 2014a).

Naturvärdesklasser

Naturtyper som förekommer inom området klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, det vill säga graden av naturvärde, bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser (se klassindelning i faktaruta nedan). Områden som ingår i inventeringsområdet men inte har avgränsats till naturvärdesklass, uppfyller antingen inte kriteriet för att utgöra ett naturvärdesobjekt eller är mindre än minsta karteringsenhet.

Utöver naturvärdesobjekt kan även landskapsobjekt identifieras. Dessa är geografiska områden där landskapets betydelse för biologisk mångfald uppenbart är större eller av annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse. Landskapsobjekt kan innehålla ett eller flera naturvärdesobjekt, men även avgränsas utan ingående naturvärdesobjekt. De behöver inte naturvärdesklassas.

Högsta naturvärde – (Naturvärdesklass 1) Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Högt naturvärde – (Naturvärdesklass 2) Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrsinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass *urvatten*, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

Påtagligt naturvärde – (Naturvärdesklass 3) Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass inte behöver vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass *restaurerbar ängs- och betesmark*, Skogsstyrelsens *objekt med naturvärde*, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass *naturvatten*.

Visst naturvärde – (Naturvärdesklass 4) Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass inte behöver vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, till exempel äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig självt är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter har lanserats av Artdatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och särskild utsökning av naturvårdsarter kan göras i Artdatabankens databas Analysportalen.

Artportalen är del av Analysportalen och är en oberoende samlingsplats för fynd av arter som finansieras av Artdatabanken och Naturvårdsverket. Den enskilde rapportören bestämmer själv vad som skall rapporteras. Alla fynd publiceras först och kvalitetsgranskas i efterhand. Huvuddelen av fynduppgifterna i Artportalen ligger öppet för fri visning, dock har ett fåtal arter bedömts vara så känsliga att de exakta lokaluppgifterna inte visas fritt på nätet, t.ex. häckningsplatser för rovfåglar och sällsynta orkidéer.

Rödlistade arter

Rödlistan (Artdatabanken 2020) är en redovisning av arters risk att dö ut från ett område. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så dålig att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Fridlysta arter

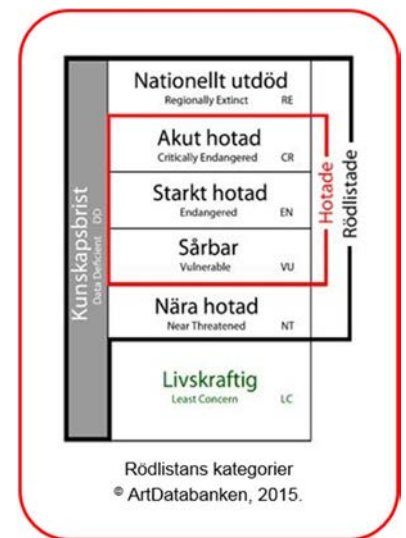
Regeringen fridlyser växt- och djurarter genom att ange dessa i Artskyddsförordningens bilagor. De växt- och djurarter som är markerade med ett N i bilaga 1 till Artskyddsförordningen har fridlysts för att uppfylla kraven i EU:s habitatdirektiv. I bilaga 2 till Artskyddsförordningen anges alla övriga arter som är fridlysta i hela landet, i ett län eller i en del av ett län.

Alla vilda fåglar, samt alla grod- och kräldjur i Sverige är fridlysta enligt Artskyddsförordningen 4 §. Det innebär bland annat att det är förbjudet att avsiktligt störa dem, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder samt att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren. Arter som omfattas av fågeldirektivets bilaga 1 eller arter som inte har gynnsam bevarandestatus ska ges särskild uppmärksamhet vid tillämpning av förbud mot att störa fåglarna.

För att kunna få dispens från Artskyddsförordningen får inte en arts bevarandestatus på lång sikt påverkas negativt, genom en negativ påverkan på artens naturliga utbredning eller populationsnivå. En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

1. uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö,
2. artens naturliga eller hävdbevingade utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och
3. det finns och sannolikt kommer att fortsätta att finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

För arter som omfattas av Artskyddsförordningen behöver en särskild dispensansökan göras hos Länsstyrelsen.

Generellt biotopskydd

Biotopskyddsområden är mindre mark- och vattenområden (biotoper) som skyddas i miljöbalken (7 kap. 11 §) och förordningen om områdesskydd (1998:1252) för att de hyser hotade växt- och djurarter, eller är särskilt skyddsvärda av någon annan anledning. Det finns två olika typer av biotopskyddsområden; enskilda områden som utpekats till biotopskyddsområden specifikt av en länsstyrelse eller av Skogsstyrelsen (t.ex. ängsmark, rasbranter eller naturliga vattendrag), och generellt skyddade småbiotoper enligt vissa kriterier (se nedan för exempel på småbiotoper och kriterier). Med undantag från alléer ska dessa småbiotoper vara belägna i jordbruksmark för att generellt biotopskydd ska gälla. För mer information om generellt biotopskydd, se Naturvårdsverkets handbok inkl. kompletterande dokument (Naturvårdsverket 2012).

- **Allé:** "Lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd."
- **Åkerholme:** "En holme av natur- eller kulturmark med en areal av högst 0,5 ha som omges av åkermark eller kultiverad betesmark.[...] Skyddet för åkerholmen gäller även om åkermarken ligger i träda. I normalfallet ska det vara möjligt att bruka eller beta jordbruksmarken närmast intill en åkerholme. Skyddet för åkerholmar bör dock normalt gälla även i de fall en stenmur, en högst två meter bred naturlig bäckfåra, ett dike, eller en mindre grusväg är belägen mellan åkerholmen och den intilliggande åkermarken eller kultiverade betesmarken."
- **Småvatten och våtmarker i jordbruksmark:** "Ett småvatten eller en våtmark med en areal av högst ett hektar i jordbruksmark som ständigt eller en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, våtar, översilningsmarker, kallkällor, mägergravar, öppna diken, dammar och högst två meter breda naturliga bäckfåror. [...] Småvatten och våtmarker i jordbruksmark omfattas i normalfallet av biotopskyddsbestämmelserna även när de är belägna i gränsen mellan jordbruksmark och annat markslag (till exempel skogsmark, tomtmark eller väg). [...] Vägdiken som har anlagts med syftet att avvattna en väg, och som är avgörande för vägens funktion och beständighet, utgör en del av väganläggningen och omfattas därmed inte av biotopskyddsbestämmelserna."
- **Stenmur:** "En uppbyggnad av på varandra lagda stenar som har en tydlig, långsträckt utformning i naturen och som har eller har haft hägnadsfunktion eller som funktion att angränsa jordbruksdriften eller någon annan funktion."
- **Odlingsröse:** "På eller i anslutning till jordbruksmark upplagd ansamling av stenar med ursprung i jordbruksdriften."

Inom ett biotopskyddsområde får det inte bedrivas någon verksamhet som kan skada naturmiljön. Dock är det möjligt att få dispens från biotopskyddet om det finns särskilda skäl. Dispens söks hos berörd Länsstyrelse.

Litteratur

ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Naturvårdsverket 2012. Handbok 2012:1 Biotopskyddsområden.

SIS, 2014a. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

SIS, 2014b. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014